

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG'BEK NOMIDAGI
O'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

**MUTAXASSISLIKKA KIRISH
FANINING O'QUV DASTURI**

- Bilim sohasi:** 300000 – Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot
- Ta'lim soha:** 310000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar
- Ta'lim yo'nalishi:** 60310300 — Psixologiya

Toshkent – 2024

Fan/modul kodi MTK1106	O'quv yili 2024-2025	Semestr 1	ECTS - Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Mutaxassislikka kirish	72	108	180
2.	<p style="text-align: center;">I. Fanning mazmuni</p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad –Psixologning kasbiy faoliyatini mazmuni va qadriyatlari. Tibbiyot, pedagogika, huquqshunoslik, dinshunoslik fanlariga psixologning kasbiy yondoshuvi va yordam tushunchasi. Ichki tajribalarga tayanish. Psixolog kasbiy faoliyatida samaradorlik. Psixolog kasbiy faoliyatini muvaffaqiyatni baholash muammosi va mahsulotni “nomaterialligi”. Kasbiy kompetentlik va uning mezonlari. Amaliy psixologni faoliyati va istalmagan oqibatlarni tahlil qilishda “Kasbiy so‘nish” sindromini o‘ziga xosligi. Psixolog kasbiy faoliyatida deviatsiyalar bilan tanishish.</p> <p>Fanning vazifasi - talabalarda bu soha bo'yicha qat'iy motivatsiyani shakllantirish, ularning bilimlarini bir tizimga keltirish;</p> <ul style="list-style-type: none"> - talabalarda guruhlar orqali yangi pedagogik texnologiyalar orqali bilimlarni oshirish; - talabalarni faol kasbga kirish va ma'lumotlardan foydalana olishga o'rgatish; - mutaxassislikka kirishda ishlatiladigan asosiy yo'nalishlar haqida talabalarga ma'lumotlar berish. <p style="text-align: center;">II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</p> <p style="text-align: center;">II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <p style="text-align: center;">1 mavzu. Psixologiya fan sifatida</p> <p>Psixologiya fani predmeti, vazifalari, obyekti va ahamiyati. Psixologik bilimlar olami. Psixologiyaning mustaqil fan sifatida shakllanishi. Psixologik maktablar. Psixologiya rivojiga hissa qo'shgan ulug' olimlar. Psixologiya tarmoqlari. Psixologiya fani rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari. Psixolog-mutaxassislar tayyorlash muammolari.</p> <p style="text-align: center;">2 mavzu. Psixologiya kasb sifatida</p> <p>Psixologiya kasb sifatida. Psixologlarning kasbiy faoliyat turlari. G'arb</p>			

mamlakatlari va MDHda mutaxassis psixologlarni tayyorlashni sifatini oshirish jihatlari. Psixologlarni tayyorlash bosqichlari. Psixologlar jamiyati va assotsiatsiyalarini shakllanishi. Ilmiy tadqiqotlar psixologlar faoliyati turi sifatida. Amaliy psixologik ish psixologlar faoliyat turi sifatida. Psixologik bilimlarni o'rgatish psixolog faoliyati turi sifatida.

3 mavzu. Psixologiya maktablari

Psixoanaliz maktabi ta'limoti. Bixeviorizm maktabi ta'limoti. Vyursburg maktabi ta'limoti. Assotsionistik maktab ta'limoti.

4 mavzu. Psixologlarni tayyorlash bosqichlari

Psixolog albatta quyidagi xususiyatlarga ega bo'lishi talab qilinadi. U mutaxassis sifatida ma'lum bir darajalarga ega bo'lishi kerak. O'z mas'uliyatini amaliy psixolog albatta hamma sohalarda ishlatishi mumkin. psixologda ijtimoiy himoya bo'lishi talab qilinadi, u o'zini himoyalangan deb hisoblashi kerak. Bugda u psixologlarning jamiyatiga murojaat qilishi kerak bo'ladi. Bu manzilda amaliy psixologlar uchun himoya beriladi. Psixologlar bakalavr mutaxassisliklarida umumiy psixologiya, eksperimental psixologiya, ijtimoiy psixologiya, psixodiagnostika, sotsial trening, yosh davrlari psixologiyasi, oilaviy munosabatlar psixologiyasi, differensial psixologiya, etnopsixologiya, sport psixologiyasi, psixologiya tarixi, pedagogik psixologiya, oliy maktab psixologiyasi, din psixologiyasi, marketing psixologiyasi va boshqa psixologik sohalardan ilmiy nazariy ma'lumotlarga ega bo'lishadi. Ularning nazariy ma'lumotlari ma'lakaviy bitiruv ishlarida amaliy tahlil qilinadi.

5 mavzu. Psixologiya tarmoqlari va psixolog kasbiy faoliyati

Psixolog faoliyatini ko'rinishi va sohalari. Kasbiy muhim sifatlar. Psixologning faoliyat ko'rinishlari. Ta'lim tizimida psixologik faoliyat. Tibbiyot sohasida psixologik yordam. Ijtimoiy munosabatlar sohasida psixolog faoliyati xususiyatlari. Mehnat psixologiyasi va tashkiliy psixologiya. Iqtisod va biznes sohasida psixologiya. Kadrlarni tanlash va boshqarish psixologiyasi. Huquqiy sohasida psixologik faoliyat. Sport sohasida psixologik ish. Konsultativ psixologiya. Taraqqiyot psixologiyasi. shaxs psixologiyasi. Psixokorreksiya va psixoterapiya.

6 mavzu. Psixolog kasbiy faoliyati va psixologiya metodlari

Psixolog kasbiy faoliyatida psixologiya metodlarining tutgan o'rni.

Psixologiya metodlari. Kuzatish metodi. Eksperiment metodi. Suhbat-intervyu. Psixodiagnostik metodlar. Proektiv metodikalar tavsifi. Psixodiagnostik metodlar imkoniyatlarining chegaralanganligi.

7 mavzu. Psixolog faoliyatini nazorat qiluvchi ahloqiy me'yorlari va etik tamoyillar

Psixologni majburiyatlari, maqsad va vazifalari (tadqiqotchi, amaliyotchi, o'qituvchi). Psixolog faoliyatini etik muammosi kasbiy me'yorlarning o'ziga xosligi. Psixolog kasbiy faoliyatida professional stagnatsiya. Psixolog-mutaxassislar malakasini oshirish va qayta tayyorlash muammolari.

III. Seminar mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Psixologiya fan sifatida
2. Psixologiya kasb sifatida
3. Psixologiya maktablari
4. Psixologlarni tayyorlash bosqichlari
5. Psixologiya tarmoqlari va psixolog kasbiy faoliyati
6. Psixolog kasbiy faoliyati va psixologiya metodlari
7. Psixolog faoliyatini nazorat qiluvchi ahloqiy me'yorlari va etik tamoyillar

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Psixologiya fan sifatida
2. Psixologiya kasb sifatida
3. Psixologiya maktablari
4. Psixologlarni tayyorlash bosqichlari
5. Psixologiya tarmoqlari va psixolog kasbiy faoliyati
6. Psixolog kasbiy faoliyati va psixologiya metodlari
7. Psixolog faoliyatini nazorat qiluvchi ahloqiy me'yorlari va etik tamoyillar

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.

3. V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar)

Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- Psixologiya fani predmeti, vazifalari, ob'ekti va ahamiyati. Psixologik

	<p>bilimlar olami. Psixologiyaning mustaqil fan sifatida shakllanishi. Psixologik maktablar. Psixologiya rivojiga hissa qo‘shgan ulug‘ olimlar. Psixologiya tarmoqlari. Psixologiya fani rivojlanishining zamonaviy tendensiyalari. Psixolog-mutaxassislar tayyorlash muammolari. Psixologiya kasb sifatida. Psixologlarning kasbiy faoliyat turlari. G‘arb mamlakatlari va MDHda mutaxassis psixologlarni tayyorlashni sifatini oshirish jihatlari. Psixologlarni tayyorlash bosqichlarini <i>bilishi va ulardan foydalana olishi</i>;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psixolog faoliyatini ko‘rinishi va sohalari. Kasbiy muhim sifatlar. Psixologning faoliyat ko‘rinishlari. Ta’lim tizimida psixologik faoliyat. Tibbiyot sohasida psixologik yordam. Ijtimoiy munosabatlar sohasida psixolog faoliyati xususiyatlari. Mehnat psixologiyasi va tashkiliy psixologiya. Iqtisod va biznes sohasida psixologiya. Kadrlarni tanlash va boshqarish psixologiyasi. Huquqiy sohasida psixologik faoliyat. Sport sohasida psixologik ish. Konsultativ psixologiya. Taraqqiyot psixologiyasi. shaxs psixologiyasi. Psixokorrreksiya va psixoterapiya. Psixolog kasbiy faoliyatida psixologiya metodlarining tutgan o‘rni. Psixologiya metodlari. Kuzatish metodi. Eksperiment metodi. Suhbat-intervyu. Psixodiagnostik metodlar. Proektiv metodikalar tavsifi. Psixodiagnostik metodlar imkoniyatlarining chegaralanganligi. Psixologni majburiyatlari, maqsad va vazifalari (tadqiqotchi, amaliyotchi, o‘qituvchi). Psixolog faoliyatini etik muammosi kasbiy me’yorlarning o‘ziga xosligi. Psixolog kasbiy faoliyatida professional stagnatsiya. Psixolog-mutaxassislar malakasini oshirish va qayta tayyorlash muammolari amaliyotda qo‘llash <i>ko‘nikmasiga ega bo‘lishi kerak</i>.
4	<p>VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma’ruzalar; • amaliy ishlarni bajarish va xulosalash; • interfaol keys-stadilar; • blis-so‘rov; • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar
5	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va nazorat uchun berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.</p>

6. VIII. Asosiy va qo‘shimcha o‘quv adabiyot hamda axborot manbalari

Asosiy adabiyotlar:

1. G‘ayibova N.A. Mutaxassislikka kirish. Darslik. T.: “ZAMON POLIGRAF” nashryoti. 2023.-232 b.
2. Карандашев, В. Н. Введение в профессию: психолог : учебник и практикум для вузов / В. Н. Карандашев. — 7-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2024. — 476 с. — (Высшее образование). — ISBN 978-5-534-12213-8.
3. D.G.Muxamedova, N.M.Mullaboyeva Umumiy psixologiya. Darslik. T.: Ma’rifat, 2023. 370 b.

Qo‘shimcha adabiyotlar:

4. Sh.M.Mirziyoev Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. Toshkent, O‘zbekiston nashriyoti, 2017.
5. Sh.M.Mirziyoev Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta’minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. Toshkent, O‘zbekiston nashriyoti, 2017.
6. Sh.M.Mirziyoev Erkin va farovon, demokratik O‘zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, O‘zbekiston nashriyoti, 2016.
7. Sh.M.Mirziyoev Tanqidiy tahlil, qat’iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo‘lishi kerak.Toshkent, O‘zbekiston nashriyoti, 2017.
8. Буюкас Т.М. становление стойкого интереса профессиональной деятельности . М, 2010
9. Григорович Л.А. Введение в профессию “психолог”. М, 2004.
10. Карандашев В.Н. Психология: Введение в профессию. М, 2009.
11. Ковалева А.И. Носкова О.Г. Моя профессия психолог. МГУ, 2007.

Intrernet saytlari

- 12.<http://textshare.tsx.org>
- 13.<http://www.mgimo.ru/filesserver/>
- 14.<http://www.ssu.runnet.ru/...>
- 15.http://www.philol.msu.ru/~rlc2001/ru/sch_14.htm
- 16.<http://www.voppsy.ru>
- 17.<http://psychol.ras.ru>

7. O‘quv dasturi Mirzo Ulug‘bek nomidagi O‘zbekiston Milliy Universiteti

	Kengashining 20__yil ____ _____ gi __ sonli bayonnomasi bilan tasdiqlangan.
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: F.E.Gaziyeva - O'zMU, "Umumiy Psixologiya" kafedrası dots.nt v.b., psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
9.	IX. Taqrizchilar: A.I.Rasulov - O'zMU "Umumiy Psixologiya" kafedrası mudiri, psixologiya fanlari doktori, professor (tayanch OTM)